MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tas-17 ta' Gunju, 2003

Citazzjoni Numru. 1135/2002

Marco Grima

vs

Rita Grima

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 tal-process fejn gie premess:

Illi l-attur Marco Grima u l-konvenuta Rita Grima izzewgu fit-18 ta' Frar 1971 kif jirrizulta mic-certifikat taz-zwieg anness u mmarkat bhala Dok MG 1;

Illi l-kunsens tal-attur ghaz-zwieg imsemmi inkiseb b'qerq dwar kwalita` tal-konvenuta li mix-xorta taghha fixklet

serjament il-hajja mizzewga kif ser jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

Illi l-kunsens tal-konvenuta inkiseb bi vjolenza, sew fizika sew morali, jew biza';

Illi l-kunsens tal-konvenuta ghal dan iz-zwieg kien vizjat b' difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha jew b' anomalija psikologika serja illi ghamlitha impossibli ghall-konvenuta illi taqdi l-obbligazzjonjiet essenzjali taz-zwieg;

Illi l-kunsens tal-konvenuta inkiseb bl-eskluzzjoni posittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg;

Illi ghalhekk z-zwieg bejn il-partijiet hu null u invalidu skond il-ligi;

Illi ghaldaqstant l-istess attur talab li l-konvenuta tghid ghaliex m'ghandiex din l-Onorabbli Qorti ghar-ragunijiet premessi:

1. Tiddeciedi u tiddikjara li z-zwieg bejn il-partijiet tat-18 ta' Frar 1971 fuq imsemmi kien null u invalidu ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta li hi minn issa ingunta ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol 3 tal-process;

Rat li l-konvenuta ghalkemm notifikata bic-citazzjoni attrici u bl-avviz tas-smiegh fis-17 ta’ Dicembru 2002 (a tergo ta’ fol.9 u 10 tal-process) baqghet ma pprezentat l-ebda nota ta’ eccezzjonijiet u ghalhekk hija kontumaci.

Rat il-verbal tas-seduta tal-4 ta’ Marzu 2003 fejn il-konvenuta ddikjarat li hija topponi ghall-annullament u li

ghandha tkellem lid-difensur taghha Dr Lorraine Schembri Orland.

Rat ir-rikors tal-konvenuta tal-24 ta' Marzu 2003 fejn fiha talbet li tigi akkordata zmien biex tipprezenta l-eccezzjonijiet taghha, u d-digriet tal-Qorti tal-25 ta' Marzu 2003 fejn ordnat in-notifika lill-kontro-parti b'jumejn zmien ghar-risposta w ordnat lill-attrici tipprezenta l-affidavits taghha dwar il-gustifikazzjoni tal-kontumacja u halliet ir-rikors ghall-finali trattazzjoni ghall-14 ta' Mejju 2003.

Rat in-nota tal-konvenuta li biha ezebiet l-affidavit taghha stess;

Rat il-verbal tas-seduta tal-14 ta' Mejju 2003 fejn xehed Alan Grima. Il-kawza giet differita sabiex tinghata decizjoni dwar il-gustifikazzjoni tal-kontumacja ghas-17 ta' Gunju 2003.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. <u>KONSIDERAZZJONIJIET</u>

Illi d-decizjoni odjerna titratta dwar talba sabiex il-konvenuta tiggustifika l-kontumacja taghha skond rikors prezentat minnha fl-24 ta' Marzu 2003. Hija qed tghid li hija u l-attur ilhom mizzewgin 32 sena u m'humiex legalment separati. Miz-zwieg taghhom kellhom tlett itfal li wahda minnhom hija minorenni. Illi fit-30 ta' Settembru 2002 hi kitbet lil zewgha sabiex jirregola ruhu dwar hlas ta' manteniment ghal din binthom ghax kien ilu snin ma jhallasha. Huwa kien irrispondiha. B'hekk meta rceviet ic-citazzjoni tal-annullament hi kienet sorpriza u cemplet lil binha Alan. Dan cempel lil missieru, ma sabux hemm u kellmu ndividwu li jahdem mieghu u heddu. It-tifel ikkuntattja lill-avukat ta' missieru li qallu li l-kawza nfethet qabel ma rcevew korrispondenza minghandha u kienu se jkomplu jiddiskutu fuq il-manteniment. B'hekk ma wegbitx

ghac-citazzjoni ghax kienet minghaliha li se jkomplu bid-diskussjonijiet.

Illi **Alan Grima**, iben il-kontendenti, kkonferma li hu kien kellem lil persuna li tahdem ma' missieru u li heddu. Hu kkonferma wkoll li kellem lil Dr John Attard Montaldo, l-avukat tal-attur, li qallu li l-karta li rceviet ommu kienet qabel ma rcevew il-proposta minghand ommu u qallu li kienu se jimxu fuq dik. In kontro-ezami qal li dakinhar li cemplitlu ommu biex tghidlu li rceviet mill-Qorti ma kienitx urietu l-inkartament. Imbaghad uritulu fil-festi tal-Milied. Huwa qrah imma ma ndunax li kienet kawza ta' annullament ghax ma jifhimx.

Illi min-naha tieghu l-attur sostna li ma jkunx gust li l-procedura titwal biex il-konvenuta tressaq ix-xhieda taghha. Huwa sostna fir-risposta tieghu illi hija ma rrispondietx ghac-citazzjoni mhux ghax ma fehmitx imma peress li ma kellhiex interess illi tidhol il-Qorti kif stqarret diversi drabi.

Illi f'din il-procedura jidher car ghalhekk li l-konvenuta mill-kontenut tar-rikors mhux qed tikkontesta l-validita` tan-notifika, anzi qed taccetta li hija giet debitament notifikata. Illi pero` ghall-finijiet procedurali dan ma jeskludiex illi l-konvenuta tista' tiggustifika l-kontumacja taghha jekk ikollha raguni tajba. Kieku kull darba li jigi ppruvat li saret notifika skond l-istess artikolu, kellu jigi prekluz mill-purgazzjoni tal-kontumacja, kienet tkun ghal kollox inutili w ozzjuza d-disposizzjoni tal-**art.158 (10) tal-Kap. 16** illi tippermetti lill-konvenut li juri lill-Qorti li kellu raguni tajba *(reasonable cause)* ghan-nuqqas tieghu (**"Paul Grixti vs Direttur tax-Xogholijiet Pubblici" – A.C. 12 ta' Dicembru 1995**).

Illi l-istat tal-kontumacja huwa bbazat fuq il-presuppost illi l-konvenut bin-nuqqas tieghu wera kontumelja u dispett ghas-sejha tal-Qorti meta huwa gie konvenut bic-citazzjoni u hija din id-disubidjenza li l-ligi trid tippunixxi in kwantu kontumacja bhal dik hija element ta' disordni socjali. **("Joseph Vella proprio et noe vs John Vella"** - A. K. 21 ta' Mejju 1993).

Illi pero` sabiex tigi gustifikata l-kontumacja, trid tkun gusta kawza **("Paul Grixti vs Direttur tax-Xoghlijiet Pubblici")**; u tali kawza gusta trid tikkonsisti fl-impediment legittimu (XXXVIII.i.393); biex ikun legittimu tali impediment irid ikun indipendenti mill-volonta' tal-kontumaci (XLII.i.811; XXIX.i.1581), b'dan ghalhekk li l-konkluzjoni logika ta' dawn il-principji huwa illi "*f'materja ta' purgazzjoni tal-kontumacja gie dejjem ritenut li m'ghandux ikun hemm negligenza jew htija tal-parti, ghaliex allura minflok il-prova tal-kawza gusta jkun hemm il-"culpa" u f'dak il-kaz il-persuna ma tkun tista' tilmenta minn xejn ghaliex "qui culpa sua damnum sentit non videtur damnum sentire*" (**"Carmelo Bugeja vs Mary xebba Farrugia"** A.C. 16 ta' Frar 1996.).

Illi pero` xorta l-Qorti tqis il-kontumacja bhala mizura ta' natura punittiva necessarja sabiex tassigura rispett lejn l-atti emessi mill-Qorti, pero` minhabba s-sanzjonijiet spiss irriversibbli li timporta, r-rigorozita` tal-procedura ghandha tigi applikata u nterprettata b'mod ristrettiv. (**"Emanuela Gerada et vs Joseph Abela et"** - A.C. 17 ta' Marzu 1997).

Illi ghalhekk in vista tal-principju fondamentali *audi alteram partem* il-Qorti ghandha obbligu li la darba jidher il-konvenut, tara jekk ghandux ragunijiet gusti sabiex jiggustifika l-kontumacja tieghu, u dan huwa msahhah b'dak li jipprovdi l-**artikolu 158 (10)** kif emendat bl-Att. XXIV tal-1995, fejn il-Qorti tiddikjara li l-istess konvenut li huwa kontumaci biss jekk *"kemm-il darba ma jipprovax ghas-sodisfazzjon tal-Qorti raguni tajba 'il ghala jkun naqas li jipprezenta l-istess nota ta' eccezzjonijiet".* Pero` l-presenza tal-konvenut fil-proceduri wahedha, bla raguni valida ta' gustifikazzjoni ta' kontumacja ma jfissirx li hija bizzejjed sabiex jinghata l-opportunita' jipprezenta l-eccezzjonijiet tieghu, ghaliex allura *"l-istitut tal-kontumacja jigi dilwit sal-punt li jigi rez kompletament bla effikacja u inopperattiv kull fejn il-konvenut jaghzel li jidher fl-ewwel seduta……...Din l-interprettazzjoni hi wahda li tmur kontra mhux biss kontra l-ittra u l-ispirtu tal-ligi, imma ukoll kontra kull sens ta' giustizzja procedurali kif espressa fil-*

Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili…..” **(“Joseph Aquilina et vs Lino Debono” -** A.C. 7 ta' Ottubru 1997**).**

Illi applikati dawn il-principji ghall-kaz *de quo* jirrizulta li l-konvenuta ma gabitx prova sodisfacenti sabiex tipprova l-allegazzjonijiet taghha. Dak li rrizulta mill-provi hu li kien hemm korrispondenza bejn il-partijiet dwar manteniment. Illi ladarba hi kienet marret ghand avukat biex issolvi l-kwistjoni dwar il-manteniment daqstant iehor setghet marret ghand l-avukat taghha sabiex tirrispondi c-citazzjoni fiz-zmien stipulat mill-ligi. Hija ddecidiet li toqghod fuq dak li qalilha binha li kellem lill-avukat difensur ta' missieru.

Illi l-Qorti, kif presjeduta, kellha okkazzjoni f'diversi sentenzi fosthom **“Ian Zahra vs Charles Demicoli et”** (1548/99/RCP – 23/5/2000) fejn sostniet li *“kull nuqqas li seta' sar mid-difensuri ta' l-istess konvenut m'ghandux jimpedixxi lill-istess konvenut milli jigi moghti l-opportunita' li jiddefendi l-kawza li saret kontrih.”* Illi fil-kawza odjerna il-konvenuta ppruvat twaqqa' r-responsabbilta` fuq l-avukat difensur tal-attur li jinghad li hi personalment lanqas biss kellmitu izda qaghdet biss fuq dak li rreferilha binha.

Illi kwindi din il-Qorti ma tistax tilqa' t-talbiet tar-rikorrenti l-konvenuta ghax jidher car li hija kienet negligenti sew fl-agir taghha meta hija rceviet l-atti ta' din il-Qorti u dan anki jekk fl-ewwel dehra quddiem din il-Qorti hija dehret. Infatti mix-xhieda ma rrizultax li hija kienet kellmet lill-avukat taghha qabel l-ewwel dehra fl-4 ta' Marzu 2003 u dakinhar hi ddikjarat li kellha tkellimha ghax hi kienet qed topponi ghall-annullament.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn ir-ragunijiet din il-Qorti **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tilqa' r-risposta tal-attur ghall-istess rikors, tali risposta datata 5 ta' Mejju 2003, **tichad it-talba tar-rikorrenti konvenuta Rita Grima** sabiex tiggustifika l-kontumacja taghha abbazi tar-rikors taghha

tal-24 ta' Marzu 2003, u dan *stante* li l-istess konvenuta ma rnexxilhiex tiggustifika l-kontumacja taghha.

Bl-ispejjez kollha ta' din id-decizjoni a karigu tal-istess konvenuta.

Moqrija.

--------------------------------TMIEM--------------------------------